

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τα νομοσχέδια του επισυνημμένου παραρτήματος

Παρόντες:

Αντρέας Καυκαλιάς, πρόεδρος

Δημήτρης Δημητρίου

Χρίστος Χριστόφιας

Χρίστος Σενέκης

Γιώργος Κουκουμάς

Ανδρέας Αποστόλου

Ονούφριος Κουλλά

Μαρίνος Μουσιούπας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τις 18 Οκτωβρίου έως τις 22 Νοεμβρίου 2022. Στο πλαίσιο της εξέτασης των εν λόγω νομοσχεδίων κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥΣΟΑ), της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων (ΠΟΠ), του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, του Οργανισμού BIRTH FORWARD, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, ΠΑΣΥΔΥ, ΑΣΔΥΚ, της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Ανεξαρτήτων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ΠΟΑΣΟ), της Παγκύπριας Συντεχνίας ΙΣΟΤΗΤΑ και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ, ΚΕΒΕ και της ΠΟΒΕΚ. Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων και η Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Προώθηση της Πατρότητας (Cyprus Fatherhood Initiative), παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της εξέτασης των νομοσχεδίων παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Φωτεινή Τσιρίδου, Πανίκος Λεωνίδου και Σωτήρης Ιωάννου, καθώς και το μη μέλος της επιτροπής κ. Χαράλαμπος Θεοπέμπτου.

Σκοπός όλων των νομοσχεδίων είναι ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει τη χορήγηση γονικής άδειας, άδειας πατρότητας, άδειας φροντίδας και απουσίας από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας, ώστε να εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ής} Ιουνίου 2019 σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της Οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου».

Ειδικότερα, με το πρώτο νομοσχέδιο επιδιώκεται η θέσπιση νέας νομοθεσίας, η οποία θα αντικαταστήσει τους σχετικούς υφιστάμενους νόμους, που τιτλοφορούνται «Ο περί Προστασίας της Πατρότητας Νόμος» και «Ο περί Γονικής Άδειας και Άδειας για Λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμος», ώστε να εκσυγχρονιστεί το νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση γονικής άδειας, άδειας πατρότητας, άδειας φροντίδας και απουσίας από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας.

Συγκεκριμένα, με τις πρόνοιες του πρώτου νομοσχεδίου, ως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, ώστε αυτό να εφαρμόζεται αποκλειστικά σε όσους εργαζομένους απασχολούνται για άλλο πρόσωπο είτε δυνάμει συμβάσεως ή σχέσεως εργασίας ή μαθητείας είτε κάτω από τέτοιες περιστάσεις, ώστε να μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη σχέσης εργοδότη και εργοδοτουμένου.
2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας πατρότητας σε εργαζόμενο πατέρα για περίοδο δύο (2) συνεχόμενων εβδομάδων.

3. Η μεταβίβαση της εναπομείνουσας περιόδου άδειας μητρότητας και του αντίστοιχου δικαιώματος σε λήψη επιδόματος για την περίοδο αυτή προς εργαζόμενο πατέρα, στην περίπτωση κατά την οποία η μητέρα αποβιώσει πριν ή κατά τη διάρκεια του τοκετού ή κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας.
4. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παραχώρηση δικαιώματος σε εργαζόμενους γονείς οι οποίοι έχουν τελέσει γάμο μεταξύ τους ή σύμφωνο συμβίωσης και οι οποίοι έχουν συμπληρώσει συνεχή απασχόληση έξι (6) μηνών στον ίδιο εργοδότη να λαμβάνουν γονική άδεια για περίοδο δεκαοκτώ (18) εβδομάδων για κάθε τέκνο μέχρι το όγδοο έτος της ηλικίας του, με ελάχιστη διάρκεια της εν λόγω άδειας τη μια (1) εβδομάδα και μέγιστη διάρκεια τις πέντε (5) εβδομάδες ανά έτος.
5. Η χορήγηση γονικής άδειας σε περίπτωση:
  - α. χήρου/ας γονέα ή μονού γονέα λόγω αφαίρεσης της γονικής μέριμνας από τον άλλο γονέα ή μη αναγνώρισης του τέκνου από αυτόν, η διάρκεια της οποίας επεκτείνεται σε είκοσι τρεις (23) εβδομάδες·
  - β. υιοθεσίας, όπου το εν λόγω δικαίωμα δύναται να ασκηθεί μέχρι τα οκτώ (8) έτη από την ημερομηνία υιοθεσίας και νοουμένου ότι το τέκνο δε θα έχει υπερβεί μέχρι τότε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του·
  - γ. τέκνου που έχει πιστοποιηθεί από το Σύστημα Αξιολόγησης Αναπηρίας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία ως άτομο με αναπηρία, όπου η περίοδος εντός της οποίας δύναται να ασκηθεί το εν λόγω δικαίωμα επεκτείνεται μέχρι το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του τέκνου.
6. Η παραχώρηση δικαιώματος σε εργαζομένους να λαμβάνουν άδεια φροντίδας πέντε εργάσιμων ημερών χωρίς απολαβές.
7. Η παραχώρηση δικαιώματος σε εργαζομένους να απουσιάζουν από την εργασία τους για περίοδο επτά εργάσιμων ημερών, χωρίς απολαβές, για λόγους ανωτέρας βίας που σχετίζονται με επείγοντες οικογενειακούς λόγους.

8. Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την παραχώρηση δικαιώματος σε εργαζομένους να απασχολούνται με βάση ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας.
9. Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την κατοχύρωση των εργαζομένων που ασκούν τα δικαιώματα που προβλέπονται στο υπό αναφορά νομοσχέδιο και τα μέσα προστασίας που παρέχονται σε αυτούς σε περίπτωση παράβασης του νόμου.

Με το δεύτερο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σκοπείται η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε να εκσυγχρονιστεί το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο σε σχέση με την παροχή επιδόματος σε όσους ασκούν το δικαίωμά τους σε γονική άδεια και άδεια πατρότητας, καθώς και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τον υπό τροποποίηση νόμο για τους εργαζομένους που λαμβάνουν άδεια φροντίδας ή απουσιάζουν από την εργασία τους για λόγους ανωτέρας βίας.

Συγκεκριμένα, με τις πρόνοιες του εν λόγω νομοσχεδίου, ως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Οι διαδικασίες και οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις βάσει των οποίων χορηγείται επίδομα σε γονείς που ασκούν το δικαίωμά τους να λάβουν γονική άδεια για συνολική περίοδο έξι (6) εβδομάδων μέχρι και την 1^η Αυγούστου 2024 και μετέπειτα για συνολική περίοδο οκτώ (8) εβδομάδων.
2. Η ελάχιστη περίοδος ανά έτος για την οποία δύναται ασφαλισμένος γονέας να λαμβάνει επίδομα γονικής άδειας, η οποία καθορίζεται στη μια (1) εβδομάδα, και η μέγιστη περίοδος ανά έτος, η οποία καθορίζεται ως ακολούθως:
  - α. Δύο (2) εβδομάδες για την περίοδο από την έναρξη της ισχύος των προτεινόμενων ρυθμίσεων μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2023.
  - β. Τέσσερις (4) εβδομάδες για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2024 μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2024.

- γ. Πέντε (5) εβδομάδες για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2025 και εντεύθεν.
3. Η επέκταση της περιόδου εντός της οποίας ασφαλισμένος πατέρας λαμβάνει επίδομα πατρότητας, σε περίπτωση κατά την οποία η μητέρα αποβιώσει πριν ή κατά τη διάρκεια του τοκετού ή κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας.
  4. Εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής εισφορών ασφαλισμένου ο οποίος λογίζεται ότι έχει ασφαλιστικές αποδοχές για την περίοδο κατά την οποία απουσιάζει από την εργασία του με γονική άδεια χωρίς να λαμβάνει σχετικό επίδομα και για την περίοδο κατά την οποία απουσιάζει από την εργασία του με άδεια φροντίδας.

Με το τρίτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, ως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, σκοπείται η τροποποίηση του περί Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμου, ώστε στις εξαιρούμενες περιόδους από τον υπολογισμό της ετήσιας άδειας μετ' απολαβών να περιληφθούν και οι περίοδοι κατά τις οποίες ο εργαζόμενος λαμβάνει άδεια πατρότητας ή άδεια φροντίδας.

Με το τέταρτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, ως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, επιδιώκεται η τροποποίηση του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμου, ώστε:

1. να παρασχεθεί προστασία στους εργαζομένους από ενδεχόμενο τερματισμό της απασχολήσής τους κατά τις περιόδους που οι ίδιοι λαμβάνουν άδεια πατρότητας ή άδεια φροντίδας και
2. να διασφαλιστεί το συνεχές της απασχόλησης του εργαζομένου κατά τις εν λόγω περιόδους.

Με το πέμπτο και το έκτο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σκοπείται η τροποποίηση του περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου και του περί της Σύστασης Υπηρεσίας Επιθεωρήσεων στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, αντίστοιχα, ώστε να επιτευχθούν οι απαραίτητες προσαρμογές στους υπό αναφορά νόμους ενόψει της ψήφισης του περί Αδειών (Πατρότητας, Γονική, Φροντίδας, Ανωτέρας

Βίας) και Ευέλικτων Ρυθμίσεων Εργασίας για την Ισορροπία μεταξύ Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ζωής Νόμου του 2022.

Σημειώνεται ότι η λήξη της προθεσμίας μεταφοράς των διατάξεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 στο εθνικό δίκαιο καθορίστηκε στις 2 Αυγούστου 2022, ωστόσο τα υπό συζήτηση νομοσχέδια, με τα οποία επιτυγχάνεται η εναρμόνιση με την εν λόγω Οδηγία, κατατέθηκαν στη Βουλή μόλις στις 6 Οκτωβρίου 2022.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι η επιτροπή, για λόγους που προκύπτουν από τη σημασία και τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, έκρινε σκόπιμη την κατά προτεραιότητα συζήτηση των νομοσχεδίων σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής. Ειδικότερα, για τη συζήτηση των νομοσχεδίων ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία συζήτησης, όσον αφορά τα προνοούμενα στον Κανονισμό της Βουλής στάδια συζήτησης, αλλά για σκοπούς επίσπευσης της όλης διαδικασίας τα εν λόγω στάδια έχουν συμπυχθεί.

Στο πλαίσιο της συζήτησης των υπό αναφορά νομοσχεδίων στην επιτροπή, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού ανέλυσε στην επιτροπή τις κυριότερες προτεινόμενες ρυθμίσεις, ανέφερε ότι αυτές κρίνονται αναγκαίες, ώστε να επιτευχθεί η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε μεταξύ άλλων ότι οι ρυθμίσεις αυτές θα συμβάλουν στην εξισορρόπηση/συμφιλίωση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή των γονέων και των προσώπων που παρέχουν φροντίδα σε οικείους τους ως φροντιστές. Τέλος, πληροφόρησε την επιτροπή ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι το αποτέλεσμα διαβούλευσης και μέγιστης δυνατής σύγκλισης απόψεων στο επίπεδο του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος.

Στο πλαίσιο της εξέτασης των νομοσχεδίων, οι εμπλεκόμενοι φορείς, χωρίς να διαφωνούν με τους σκοπούς και επιδιώξεις αυτών και παρά το ότι συμφώνησαν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι προς την ορθή κατεύθυνση, εξέφρασαν σωρεία απόψεων

και επιφυλάξεων επί αυτών, οι οποίες αναλύονται εκτενέστερα σε σειρά υπομνημάτων και επιστολών που οι ίδιοι κατέθεσαν ενώπιον της επιτροπής. Ειδικότερα, οι επιμέρους θέσεις των εν λόγω φορέων συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων και οι εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της ΠΕΟ, της Παγκύπριας Συντεχνίας ΙΣΟΤΗΤΑ, του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), υπό την ιδιότητά του ως μέλους του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, και του Οργανισμού BIRTH FORWARD υποστήριξαν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις περιορίζονται στην ικανοποίηση των ελάχιστων απαιτήσεων της Οδηγίας, ενώ θα έπρεπε τα επιδόματα για τις υπό συζήτηση άδειες να καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες των εργαζομένων που παρέχουν φροντίδα και επιμέλεια σε παιδιά ως δεκαοκτώ (18) χρόνων και ειδικότερα όταν πρόκειται για παιδιά με αναπηρία.
2. Οι εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της ΠΕΟ και του Οργανισμού BIRTH FORWARD εξέφρασαν την διαφωνία τους σε σχέση με την προτεινόμενη πρόνοια η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη συζυγικής σχέσης μεταξύ των γονέων, ώστε να έχει ένας εργαζόμενος τη δυνατότητα να είναι δικαιούχος γονικής άδειας, καθώς αυτή δεν είναι συμβατή με τις πρόνοιες της Οδηγίας και συνιστά δυσμενή διάκριση σε βάρος των γονέων που δε συνδέονται με συζυγική σχέση και σε βάρος των παιδιών που μεγαλώνουν σε άλλης μορφής οικογένεια.
3. Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού εξέφρασε τη διαφωνία της σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις που αφορούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις σχετικά με την περίοδο απασχόλησης τις

οποίες πρέπει να πληροί ο εργαζόμενος, ώστε να είναι δικαιούχος γονικής άδειας και του σχετικού επιδόματος, καθώς αυτές συνιστούν δυσμενή διάκριση κυρίως κατά των νεαρών γονέων, οι οποίοι αποκτούν παιδιά στην αρχή της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

4. Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέφρασε την επιφύλαξη της σχετικά με το κατά πόσο διασφαλίζεται επαρκώς από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις η άσκηση του ρόλου που επιτελεί η επίτροπος ως αρμόδιος Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων σε σχέση με ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων, όπως προβλέπει σχετικά η Οδηγία.
5. Οι εκπρόσωποι της ΠΕΟ, της ΔΕΟΚ και της Παγκύπριας Συντεχνίας ΙΣΟΤΗΤΑ υποστήριξαν ότι δε διεξήχθη από την εκτελεστική εξουσία ο ενδεδειγμένος δημόσιος διάλογος με τους εμπλεκόμενους φορείς πριν από την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή. Συναφώς, ο εκπρόσωπος της ΚΥΣΟΑ εξέφρασε την έντονη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι δε διεξήχθη καμία διαβούλευση με το κίνημα των ατόμων με αναπηρία, κατά παράβαση του περί της Διαδικασίας Διαβούλευσης Κρατικών και Άλλων Υπηρεσιών σε Θέματα που Αφορούν Άτομα με Αναπηρία Νόμου.
6. Οι εκπρόσωποι της ΠΕΟ, της ΠΑΣΥΔΥ, της ΠΟΑΣΟ και της Γυναικείας Κίνησης Οικολόγων (ΓΥΚΟ), υπό την ιδιότητα που κατέχει η εν λόγω κίνηση ως μέλος του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, εισηγήθηκαν να τροποποιηθούν οι προτεινόμενες ρυθμίσεις, ώστε να μειωθούν οι προθεσμίες εντός των οποίων ο εργαζόμενος οφείλει να προειδοποιήσει τον εργοδότη, πριν λάβει γονική άδεια και άδεια πατρότητας, καθώς και να εισαχθεί πρόνοια η οποία να προβλέπει περαιτέρω μείωση των εν λόγω προθεσμιών σε έκτακτες περιπτώσεις, στη βάση των υπό κατάργηση νομοθεσιών.

7. Ο εκπρόσωπος της ΚΥΣΟΑ εξέφρασε τη διαφωνία του με την προτεινόμενη ρύθμιση που προβλέπει πιστοποίηση της αναπηρίας παιδιού από το Σύστημα Αξιολόγησης Αναπηρίας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία για σκοπούς χορήγησης γονικής άδειας και σημείωσε την ανάγκη αποσύνδεσης του δικαιώματος της γονικής άδειας από το εν λόγω σύστημα στη βάση των προνοιών της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.
8. Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ επισήμανε την ανάγκη να εισαχθούν πρόνοιες στα υπό εξέταση νομοσχέδια, ώστε να καταστεί σαφές ότι η προτεινόμενη προστασία και κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων που παρέχεται σε εργαζομένους που ασκούν το δικαίωμά τους να λάβουν γονική άδεια, άδεια πατρότητας ή άδεια φροντίδας θα παρέχεται κατά τον ίδιο τρόπο και στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος απουσιάζει από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας.
9. Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ εισηγήθηκε να μειωθεί η προτεινόμενη δυνατότητα μεταβίβασης της εναπομείνουσας περιόδου γονικής άδειας του ενός γονέα στον άλλο από τις εννέα εβδομάδες στις δύο εβδομάδες και επιπρόσθετα επισήμανε την ανάγκη να διασαφηνιστούν οι προτεινόμενες πρόνοιες που προβλέπουν ευέλικτους τρόπους λήψης της γονικής άδειας, ώστε να καταστεί σαφές με ποιο τρόπο θα παρέχεται η εν λόγω ευελιξία.
10. Η εκπρόσωπος της ΓΥΚΟ σημείωσε την ανάγκη να καθοριστεί η χρονική προθεσμία εντός της οποίας ο εργοδότης υποχρεούται να απαντήσει σε αίτημα εργαζομένου για γονική άδεια και επιπρόσθετως εισηγήθηκε την τροποποίηση της προτεινόμενης πρόνοιας που προβλέπει τη δυνατότητα μεταβίβασης της άδειας μητρότητας σε εργαζόμενο πατέρα, στην περίπτωση κατά την οποία η μητέρα αποβιώσει, ώστε το ύψος του σχετικού επιδόματος που λαμβάνει ο εργαζόμενος πατέρας να αυξάνεται αναλογικά, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων του

δικαιούχου όπως ισχύει με το επίδομα μητρότητας. Συναφώς, ο εκπρόσωπος της Παγκύπριας Συντεχνίας ΙΣΟΤΗΤΑ επισήμανε την ανάγκη περαιτέρω αύξησης της συνολικής άδειας πατρότητας στις πιο πάνω περιπτώσεις λόγω αυξημένων αναγκών φροντίδας του τέκνου.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης των υπό συζήτηση νομοσχεδίων την επιτροπή απασχόλησαν, πέραν των πιο πάνω ζητημάτων που τέθηκαν από τους εμπλεκόμενους φορείς, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η εξαίρεση των αυτοτελώς εργαζομένων από το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων και κατά πόσο αυτή συνιστά δυσμενή διάκριση σε βάρος της εν λόγω κατηγορίας των εργαζομένων. Το ενδεχόμενο άρσης της προτεινόμενης εξαίρεσης των αυτοτελώς εργαζομένων από το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων, εισάγοντας ταυτόχρονα τις αναγκαίες ασφαλιστικές δικλίδες προς αποφυγή ενδεχόμενων καταχρήσεων, ώστε να αρθεί η δυσμενής διάκριση σε βάρος της εν λόγω κατηγορίας εργαζομένων.
2. Η αναγκαιότητα επανεξέτασης της προτεινόμενης ρύθμισης που εξαιρεί από τους δικαιούχους γονικής άδειας και από την καταβολή του σχετικού επιδόματος γονείς που δε συνδέονται μεταξύ τους με συζυγική σχέση, καθώς αυτή συνιστά δυσμενή διάκριση σε βάρος των εν λόγω γονέων.
3. Η συμβατότητα των προνοιών της Οδηγίας με την προτεινόμενη επιδοματική κάλυψη κατά τις περιόδους που ο εργαζόμενος λαμβάνει γονική άδεια ή άδεια φροντίδας ή απουσιάζει από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας και συναφώς να εξεταστεί το ενδεχόμενο αύξησης της επιδοματικής κάλυψης της γονικής άδειας και χορήγησης επιδόματος κατά τις περιόδους που ο εργαζόμενος λαμβάνει άδεια φροντίδας ή απουσιάζει από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας. Περαιτέρω, μέλη της επιτροπής ζήτησαν από την εκτελεστική εξουσία να καταθέσει τη σχετική

αναλογιστική μελέτη που εκπονήθηκε αναφορικά με τις επιπτώσεις των προτεινόμενων ρυθμίσεων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το ενδεχόμενο να επανεξεταστούν οι προτεινόμενες ρυθμίσεις που αφορούν την παροχή γονικής άδειας και το αντίστοιχο επίδομα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η σχετική φροντίδα αφορά παιδιά με αναπηρίες, ώστε αυτά να ανταποκρίνονται επαρκώς στις αυξημένες ανάγκες φροντίδας που έχουν τα εν λόγω παιδιά.
5. Η ανάγκη επανεξέτασης των προτεινόμενων μεταβατικών ρυθμίσεων σε σχέση με τη συνολική περίοδο για την οποία καταβάλλεται επίδομα γονικής άδειας και τη μέγιστη περίοδο ανά ημερολογιακό έτος για την οποία δύναται να καταβάλλεται επίδομα γονικής άδειας, ώστε να επωφεληθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι δικαιούχοι από τη χορήγηση γονικής άδειας με απολαβές.
6. Το ενδεχόμενο διεύρυνσης του προτεινόμενου ορισμού του όρου «συγγενής», ώστε για σκοπούς χορήγησης άδειας φροντίδας για παροχή φροντίδας σε συγγενικό πρόσωπο να περιλαμβάνει ρητά και τους παππούδες, τις γιαγιάδες και τα αδέρφια.
7. Η ανάγκη διασαφήνισης των προτεινόμενων ρυθμίσεων αναφορικά με τους ευέλικτους τρόπους λήψης της γονικής άδειας, ώστε να ενισχυθεί η θέση των εργαζομένων στη λήψη της γονικής άδειας και να διασφαλιστεί ότι η εν λόγω ευελιξία δε θα θυματοποιεί τους εργαζομένους προς όφελος των εργοδοτών.

Σχολιάζοντας τους πιο πάνω προβληματισμούς και τις θέσεις των εμπλεκόμενων φορέων και μελών της επιτροπής, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μεταξύ άλλων ανέφερε τα ακόλουθα:

1. Αναφορικά με την εξαίρεση των αυτοτελώς εργαζομένων από το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων, αρχικά επισήμανε ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι θα εξακολουθήσουν να είναι δικαιούχοι επιδόματος πατρότητας, στη βάση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου. Ακολούθως, ο ίδιος δήλωσε ότι στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνεται δέσμευση

της Δημοκρατίας για νομοθετική ρύθμιση, μέχρι τον Ιούνιο του 2023, διεύρυνση των δικαιούχων των παροχών του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ώστε να καταστούν δικαιούχοι και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Συναφώς, ανέφερε ότι η εκτελεστική εξουσία θα προχωρήσει σε εύθετο χρόνο στην κατάθεση σχετικού νομοσχεδίου, με σκοπό την επέκταση της κάλυψης και των αυτοτελώς εργαζομένων αναφορικά με τις παροχές ανεργίας, εργατικών ατυχημάτων και γονικής άδειας. Περαιτέρω, δήλωσε ότι το εν λόγω ζήτημα χρήζει ενδελεχούς μελέτης και ως εκ τούτου στο παρόν στάδιο δεν εξετάζεται το ενδεχόμενο να περιληφθούν και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι στο πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

2. Πριν από την προώθηση οποιωνδήποτε ρυθμίσεων επιβαρύνουν το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων προς όφελος των εργαζομένων, εκπονείται αναλογιστική μελέτη αναφορικά με την πρόσθετη δαπάνη που επιβαρύνει το ταμείο ως αποτέλεσμα των εν λόγω ρυθμίσεων, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του ταμείου.
3. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας, το ύψος των προτεινόμενων επιδομάτων πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον μέχρι το επίπεδο του βασικού επιδόματος ασθενείας, το οποίο σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου ορίζεται στο 60%, αυξανόμενο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, της εβδομαδιαίας αξίας της ασφαλιστικής μονάδας (ή του κλάσματος αυτής) που έχει σε πίστη του ο ασφαλισμένος στη βασική ασφάλισή του κατά το σχετικό έτος εισφορών. Συναφώς, ανέφερε ότι, αφού λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης, η εκτελεστική εξουσία αποφάσισε να καθορίσει το προτεινόμενο ύψος του επιδόματος γονικής άδειας βάσει της ίδιας μεθοδολογίας στο 72%, το οποίο υπερβαίνει την ελάχιστη απαίτηση της Οδηγίας.
4. Αναγνωρίζεται η ανάγκη για χορήγηση επιδόματος κατά τις περιόδους που ο εργαζόμενος λαμβάνει άδεια φροντίδας ή απουσιάζει από την εργασία για λόγους

ανωτέρας βίας, όμως στο παρόν στάδιο κρίθηκε ότι η χορήγηση επιδόματος στις περιπτώσεις αυτές θα επιβαρύνει σημαντικά το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Περαιτέρω, διευκρίνισε ότι η χορήγηση επιδόματος για τις εν λόγω περιπτώσεις δεν καθίσταται υποχρεωτική από τις πρόνοιες της Οδηγίας. Ωστόσο, δήλωσε ότι θα εξεταστεί το ενδεχόμενο επέκτασης της περιόδου εντός της οποίας θα καταβάλλεται επίδομα γονικής άδειας στις περιπτώσεις παιδιών με αναπηρίες.

5. Οι προτεινόμενες μεταβατικές πρόνοιες σε σχέση με τη χορήγηση επιδόματος γονικής άδειας κρίνονται αναγκαίες, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο συσσώρευσης σχετικών αιτημάτων από γονείς με παιδιά που πλησιάζουν την ηλικία των οκτώ ετών. Ωστόσο, επιφυλάχθηκε όπως επανεξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης των εν λόγω προνοιών προς όφελος των επηρεαζόμενων γονέων.

Η επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη όλα τα πιο πάνω, ζήτησε από την εκτελεστική εξουσία να επανεξετάσει τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, στη βάση των απόψεων και των προβληματισμών που διατυπώθηκαν ενώπιόν της, καθώς και να διαβουλευτεί με την ΚΥΣΟΑ αναφορικά με τις ρυθμίσεις που σχετίζονται με άτομα με αναπηρίες και ακολούθως η επιτροπή να επανέλθει για συνέχιση και ολοκλήρωση της συζήτησης. Συναφώς, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, υιοθετώντας τις εισηγήσεις της επιτροπής, σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, κατέθεσε στην επιτροπή αναθεωρημένα κείμενα του πρώτου, του δεύτερου, του τρίτου, του τέταρτου και του πέμπτου νομοσχεδίου, τα οποία μελετήθηκαν από την επιτροπή και έτυχαν περαιτέρω αναθεωρήσεων.

Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο του πρώτου νομοσχεδίου επήλθαν κυρίως οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Μείωση της προθεσμίας εντός της οποίας εργαζόμενος πατέρας οφείλει να προειδοποιήσει τον εργοδότη, για να λάβει άδεια πατρότητας, από έναν μήνα πριν από την έναρξή της σε δύο εβδομάδες.

2. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε σε περίπτωση έκτακτου ή/και απρόβλεπτου τοκετού, ο εργαζόμενος πατέρας να δύναται να ενημερώνει τον εργοδότη του, για να λάβει άδεια πατρότητας άμεσα, πριν όμως από την ολοκλήρωση του τοκετού.
3. Τροποποίηση της προτεινόμενης ρύθμισης αναφορικά με την απαίτηση για πιστοποίηση της αναπηρίας παιδιού για σκοπούς χορήγησης γονικής άδειας, ώστε η εν λόγω πιστοποίηση να διενεργείται τηρουμένων των διατάξεων του περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμου και όχι να διενεργείται από το Σύστημα Αξιολόγησης Αναπηρίας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία.
4. Μείωση της ελάχιστης περιόδου γονικής άδειας που δύναται να λάβει εργαζόμενος γονέας, ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη ευελιξία στον τρόπο λήψης της από μία εβδομάδα ανά ημερολογιακό έτος σε μία ημέρα.
5. Τροποποίηση της πρόνοιας που προβλέπει για τους ευέλικτους τρόπους λήψης της γονικής άδειας, ώστε να διασαφηνιστεί ότι η εν λόγω άδεια δύναται να χορηγηθεί με ευέλικτο τρόπο μόνο κατόπιν σχετικού αιτήματος του εργαζόμενου γονέα.
6. Μείωση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας εργαζόμενος γονέας οφείλει να προειδοποιήσει τον εργοδότη, για να λάβει γονική άδεια, από έναν μήνα πριν από την έναρξή της σε τρεις εβδομάδες.
7. Μείωση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας ο εργοδότης οφείλει να ειδοποιήσει τον εργαζόμενο γονέα για ενδεχόμενη απόφασή του να αναβάλει τη χορήγηση γονικής άδειας ή να απορρίψει αίτημα για λήψη γονικής άδειας με ευέλικτο τρόπο από έναν μήνα από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος του εργαζομένου σε δύο εβδομάδες πριν από την ημερομηνία κατά την οποία θα άρχιζε η γονική άδεια σύμφωνα με το αίτημα του εργαζομένου.
8. Προσθήκη προνοιών, ώστε να διασαφηνιστεί ότι η προτεινόμενη προστασία και κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων που παρέχεται σε εργαζομένους οι οποίοι λαμβάνουν γονική άδεια, άδεια πατρότητας ή άδεια φροντίδας θα παρέχεται

κατά τον ίδιο τρόπο και στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος απουσιάζει από την εργασία του για λόγους ανωτέρας βίας.

9. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε η Επιτροπή Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να έχει την εξουσία να διερευνά υποθέσεις διακρίσεων σε σχέση με ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της ως Αρχής Ισότητας και τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του πρώτου νομοσχεδίου.

Στο αναθεωρημένο κείμενο του δεύτερου νομοσχεδίου επήλθαν κυρίως οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Επέκταση της περιόδου εντός της οποίας καταβάλλεται επίδομα γονικής άδειας κατά:
  - α. τέσσερις εβδομάδες, νοουμένου ότι το παιδί έχει πιστοποιηθεί από το Σύστημα Αξιολόγησης Αναπηρίας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία ως άτομο με σοβαρή αναπηρία ή με μέτρια νοητική αναπηρία· και
  - β. έξι εβδομάδες, νοουμένου ότι το παιδί έχει πιστοποιηθεί από το Σύστημα Αξιολόγησης Αναπηρίας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία ως άτομο με ολική αναπηρία.
2. Αύξηση της μέγιστης περιόδου επιδόματος γονικής άδειας που δύναται να λάβει εργαζόμενος γονέας για το διάστημα από την ημερομηνία της έναρξης της ισχύος των προτεινόμενων διατάξεων μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2023 από δύο εβδομάδες σε τρεις εβδομάδες.
3. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε στην περίπτωση κατά την οποία μεταβιβάζεται άδεια μητρότητας στον πατέρα λόγω θανάτου της μητέρας και ο πατέρας συντηρεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο ανήλικα τέκνα ως μόνος γονέας, το εβδομαδιαίο ύψος της βασικής παροχής του επιδόματος πατρότητας που λαμβάνει αυξάνεται αναλογικά, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων.

Στα αναθεωρημένα κείμενα του τρίτου, του τέταρτου και του πέμπτου νομοσχεδίου προστίθενται πρόνοιες, ώστε μεταξύ άλλων:

1. να διασαφηνιστεί ότι η προτεινόμενη προστασία και κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων που παρέχεται σε εργαζομένους που λαμβάνουν γονική άδεια, άδεια πατρότητας ή άδεια φροντίδας θα παρέχεται κατά τον ίδιο τρόπο και στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος απουσιάζει από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας· και
2. να βελτιωθούν επιμέρους πρόνοιές τους από νομοτεχνικής απόψεως.

Σημειώνεται ότι ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας, με σχετική επιστολή του ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 2022, κατέθεσε ενώπιον της επιτροπής αντίγραφο της αναλογιστικής μελέτης που έχει εκπονηθεί σε σχέση με την προτεινόμενη χορήγηση επιδόματος γονικής άδειας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τα αποτελέσματα της οποίας περιλαμβάνουν και την προτεινόμενη επέκταση της περιόδου εντός της οποίας καταβάλλεται επίδομα γονικής άδειας σε περίπτωση παιδιών με αναπηρίες. Στην εν λόγω επιστολή μεταξύ άλλων επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις αναλογιστικές εκτιμήσεις η τακτική δαπάνη του επιδόματος γονικής άδειας μπορεί να καλυφθεί οριακά από την υφιστάμενη κατανομή εισφορών στον Λογαριασμό Λοιπών Παροχών, χωρίς να επηρεάζεται η βιωσιμότητα του εν λόγω λογαριασμού και κατ' επέκταση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της και αφού προέβη στις απαραίτητες νομοτεχνικές βελτιώσεις, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών των νομοσχεδίων όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω κατά τη συζήτησή τους ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση ψήφισης του δεύτερου νομοσχεδίου σε νόμο θα τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2022».

29 Νοεμβρίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.01.063.167-2022
23.01.063.168-2022
23.01.063.169-2022
23.01.063.170-2022
23.01.063.171-2022
23.01.063.172-2022

ΧΚ/ΓΧ/ΣΠ/ΜΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο περί Αδειών (Πατρότητας, Γονική, Φροντίδας, Ανωτέρας Βίας) και Ευέλικτων Ρυθμίσεων Εργασίας για την Ισορροπία μεταξύ Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ζωής Νόμος του 2022.
2. Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 8) Νόμος του 2022.
3. Ο περί Ετήσιων Αδειών μετ' Απολαβών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022.
4. Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022.
5. Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022.
6. Ο περί της Σύστασης Υπηρεσίας Επιθεωρήσεων στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022.